

«سهراب دل انگیزان» در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» و با انتقاد از نبود برنامه‌ریزی دقیق در اجرای سیاست‌های کلان:

اختلاف فرزین و مدنی‌زاده درباره نظام ارزی آسیب‌زاست

رامتین مونی

با شروع وزارت مدنی‌زاده، موضوع تکررخی کردن ارز باز-سرزبان‌ها افتاد، اما این بار پس از تجربه سال گذشته افزایش نرخ ارز نیما و ایجاد نرخ توافقی ارز، همراهی‌ها باو برای اجرای این سیاست کمتر شده‌است.

ابراهیم سوزنجی، از مشاوران مدنی‌زاده، با ارسال نامه‌ای رسمی به ریاست جمهوری، خواستار حذف کامل ارز ترجیحی، جایگزینی مکانیسم عرضه و تقاضا در تعیین نرخ ارز و اصلاح ساختارهای ارزی کشور شده بود. دفتر رئیس‌جمهور پس از دریافت این پیشنهاد، آن را برای بررسی کارشناسی به سازمان برنامه‌و بودجه رجاع داد. کارشناسان این سازمان در پاسخ مکتوب، صریحا اعلام کردند در شرایط فعلی بازار و وضعیت اقتصادی، اجرای چنین طرحی می‌تواند تبعات سنگین معیشتی و تورمی ایجاد کند و زمان‌بندی آن به هیچ‌وجه مناسب نیست.

به گزارش تسنیم، در متن این پاسخ آمده است که آزادسازی نرخ ارز و حذف نظام فعلی تخصیص، بدون ایجاد زیرساخت‌های نظارتی، منجر به جهش قیمت کالاها ی اساسی، فشار شدید بر اقشار کم‌درآمد و حتی انحراف صادرات خواهد شد. سازمان برنامه‌تاکید کرده است حفظ برخی مداخلات کنترلی و نرخ‌های ترجیحی محدود، در حال حاضر برای تأمین کالا های حیاتی کشور ضروری است.

اعتراف فرزین به تورم‌آبودن سیاست تکنرخی کردن ارز

البته کارشناسان سازمان برنامه تنها مخالفان مدنی‌زاده در اجرای تکنرخی کردن ارز نیستند و رئیس کل بانک مرکزی نیز به صفوف مخالفین این سیاست پیوسته‌است.

محمدرضا فرزین در این خصوص اظهار کرد: «ارز روی قیمت کالا می‌نشیند و آثار تورمی ایجاد می‌کند. سال پیش نرخ نیما از ۴۰ هزار تومان به نرخ بازار غیررسمی ۷۰ هزار تومان نزدیک شد تا تعداد نرخ‌های ارز در بازار کاهش یابد. اما نتیجه آن کاملاً روشن بود. بررسی‌های ما نشان داد افزایش نرخ نیما آثار ترومی شدید ایجاد کرد و منجر به افزایش قیمت‌ها شد. بنابراین کنترل نرخ در آن بازار در

گفت و گو رئیس انجمن انبوه‌سازان مطرح کرد:

کمبود ۶ میلیون مسکن در ایران

رئیس انجمن انبوه‌سازان استان تهران با اشاره به شکاف عمیق ۶ تا ۵ میلیون در تعداد واحدهای مسکونی و موانع اجرایی نهضت ملی مسکن، تأکید کرد: واقعیت‌های تلخ طرح‌های حمایتی در شرایط تورم افسارگسیخته، نشان می‌دهد که فرمول‌های فعلی نه تنها قادر به رفع نیاز فوری مسکن نیست، بلکه اجرای نادرست این طرح‌ها می‌تواند به تکرار اشتباهات دهه‌های گذشته منجر شود.

حسن محتمش با اشاره به آمارهای ۱۰ سال گذشته وزارت راه و شهرسازی، به اقتصاد، ۲۴ گفت: نیاز سالانه به ساخت حدود یک میلیون واحد مسکونی برای رسیدن به نقطه سربه‌سر در اقق ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده بود. اما در طول یک دهه گذشته، این هدف محقق نشده و متوسط سالانه ساخت به حدود ۴۰۰ هزار واحد رسیده است. در نتیجه، امروز به کمبود ۶ تا ۵ میلیون واحد مسکونی مواجه هستیم. او افزود: چالش اصلی نه تنها کمیت، بلکه نحوه ساخت و توزیع مسکن است. ساخت‌وساز در حال انجام است، اما سهم آن برای افرادی که درآمد و اقشار پایین جامعه بسیار ناچیز است، با وجود اینکه اولویت باید با تولید مسکن برای این گروه باشد.

این مقام صنفی مطرح کرد: عدم فعالیت کافی نهضت ملی و عدم همکاری کامل بانک‌ها در پرداخت وام منجر به عدم تأمین نقدینگی برای پیمانکاران شده است. این موضوع باعث شده پروژه‌ها زمان بر شوند و در نتیجه، افزایش تورم قیمت‌ها را بالا برد است. متعاقباً، متقاضیان توان پرداخت هزینه بیشتر را ندارند و پروژه‌هایی که باید ساخته شوند، کمتر تولید می‌گردند. در

گفت و گو

یک کارشناس و صاحب‌نظر اقتصادی بحران شفافیت مالی در ایران را نه صرفاً یک ضعف سیستماتیک، بلکه مشکلی ریشه‌دار در فلسفه فکری و ساختار ذهنی مدیران و سیاست‌گذاران دانست. امیر و کیلیان در گفت‌وگو با مهر، هشدار داد که این مقاومت در پذیرش پایان طبیعی فعالیت

کاهش تورم موثر است.» این در حالی است که سال گذشته رئیس کل بانک مرکزی با همتی، وزیر وقت اقتصاد، برای افزایش نرخ ارز نیما از ۴۰ هزار تومان به ۷۰ هزار تومان موافقت و همراهی کرده بود. اما اکنون پس از گذشت یکسال از نمایان شدن تبعات اجرای گران‌سازی نرخ ارز، به آثار مخرب این سیاست اعتراف کرده است. هر چند ممکن است رئیس کل بانک مرکزی در توجیه سکوت سال گذشته خود به ناآگاهی درباره تبعات آن اشاره کند اما این توجیه چندان مورد پذیرش نیست زیرا مشابه این سیاست‌ها در اوایل دوران دولت سیزدهم اجرا شد که تورم برخی کالاها ی اساسی مانند گوشت را به بالای ۱۰۰ درصد رساند. بنابراین تجربه تبعات اجرای این تصمیم صحه می‌گنارند.

شرایط یکسان سازی نرخ ارز وجود ندارد

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره سیاست تکنرخی کردن ارز، بیسان کرد: یکسان‌سازی نرخ ارز به این معنی است که اولان نرخ ارز با یک قیمت یکسان عرضه شود و قانوناً، مرکزی وجود داشته باشد تا معاملات ارزی به میزان مورد نیاز کشور در آن انجام شود.

سهراب دل انگیزان با تشکیک درباره نبود این امکان در شرایط کنونی کشور، افزود: در شرایطی که ارز به مقدار کافی وجود داشته باشد تا با یک قیمت، نیازهای ارزی کشور را پاسخ دهد، سیستم تکنرخی کردن ارز موفق می‌شود و پس از مدتی هم می‌تواند احسانات، هیجانات، بی اعتمادی ها، نوسانات و... را کاهش دهد و بازار را به یک

ضروری است که فرزین و مدنی‌زاده به عنوان دو بال حوزه مالی و پولی کشور در باره اجرا و تنظیم سیاست تکنرخی کردن ارز به یک توافق برسند چرا که با اختلاف نمی‌توانند ادامه دهند

تعادل برسانند. اما در شرایطی که منابع ارزی توان پاسخگویی به نیازهای کشور را نداشته باشد، تکنرخی شدن ارز نااطمینانی را افزایش می‌دهد. او تصریح کرد: پس قبل از اینکه سیاستمداران قصد پیاده‌سازی سیاستی را داشته باشند، باید علایت این سیاست را سنجند به صورتی که بررسی شود آیا این سیاست در بلندمدت می‌تواند تداوم داشته باشد یا خیر. این استاد دانشگاه بر اهداف ارزی تالار دوم مرکز مبادله اشاره کرد و گفت: اکنون بازار دوم برای این راهاندازی شده است که برای مثال پتروشیمی هالاز خود را در کانال ۹۰ هزار تومانی به فروش برساند اما در همین حال، نرخ ارز بازار آزاد ۱۱۶ هزار تومان است و بین این دو نرخ همچنان ۲۰ هزار تومان اختلاف معنی‌دار وجود دارد. بنابراین این تفاوت آنقدر عمیق است که پتروشیمی هاباز مقداری از ارز خود را در آنجا عرضه نمی‌کند.

دل انگیزان اظهار داشت: اکنون برای این سیاست ادعاهای زیادی مطرح می‌شود اما این ادعاها باید توسط زیر مجموعه‌هایی که متولی حوزه هستند، بررسی و امکان‌سنجی شود. البته اجرای این سیاست‌ها با «بگیر و ببند» نیز موفق نمی‌شود زیرا بگیر و ببند نمی‌توان تبعیت در دست کرد؛ تبعیت واقعی با تأمین

«سهراب دل انگیزان در گفت‌وگو با «توسعه

ایرانی» «مخالفت کنونی فرزین با تکنرخی کردن ارز با وجود موافقت‌های قبلی او در زمان همتی، نشان‌دهنده اینست که هیچ‌الگوی دقیق مطالعه شده‌ای که بتواند مدیران کلان را به سمت یک سیاست واحد هدایت کند، وجود ندارد. مضاف بر اینکه برنامه‌های کشور به صورت آزمون و خطا اجرایی می‌شوند

اساسی با نهادهای اصلی دامی و طیور نیز گران تر می‌شود و با گران کردن ارز وارداتی، ناخودآگاه قیمت همه کالاهای اساسی افزایش پیدامی‌کند. او همچنین مطرح کرد: اکنون در بازار جهانی نرخ یک کیلو گوشت مرغ حدود ۱ دلار یا ۱ یورو است اما قیمت همین کالا در کشور ۱۵ تا ۲ دلار است. پس گوشت مرغ گران‌تر از قیمت‌های جهانی به دست ما می‌رسد و این اتفاق در حالی است که نهادهای توزیع شده به قیمت یارانه‌ای است. پس سوال اینست که چه اتفاقی افتاده که با وجود نهاده یارانه‌ای، مرغ در بازار آزاد به قیمت ۱۵ دلار، و ۵۰ درصد بیشتر از قیمت بین‌المللی، معامله می‌شود؟

این استاد دانشگاه تأکید کرد که گرانی کالاهای اساسی با وجود توزیع نهادهای یارانه‌ای، نشان‌دهنده عدم توان اداره و مدیریت سیستمی در حوزه‌های این بخش است.

دل انگیزان با اشاره به تجربه افزایش قیمت کالاهای اساسی در دوران روحانی و رئیسی، توضیح داد: افزایش قیمت ارز کالاهای اساسی باعث گران‌شدن قیمت آنها می‌شود و در شرایط کنونی حتما تورم شدیدی در حوزه مواد خوراکی ایجاد خواهد کرد اما از سوی دیگر، همین توزیع نهادهای قیمت‌ارز ترجیحی هم تأثیری بر قیمت کالاهای اساسی نداشته است و کالاهایی مثل گوشت مرغ و گوساله با قیمتی بیشتر از قیمت بین‌المللی به دست مصرف‌کننده می‌رسد.

آزمون و خطا در اجرای برنامه‌های کشور!

این اقتصاددان درباره اینکه «چرا فرزین با وجود تجربه‌های قبلی افزایش نرخ ارز ترجیحی، با این سیاست در دوران همتی همراهی کرد اما اکنون درباره تبعات معیشتی آن هشدار می‌دهد؟» پاسخ داد: این موضوع نشان‌دهنده اینست که هیچ الگوی دقیق مطالعه شده‌ای که بتواند مدیران کلان را به سمت یک سیاست واحد هدایت کند، وجود نداشته است. به گفته دل انگیزان، این امر همچنین نشان‌دهنده آن است که برنامه‌های کشور به صورت آزمون و خطا اجرایی می‌شوند.

او همچنین درباره اختلافات فرزین و مدنی‌زاده درباره تکنرخی شدن ارز، عنوان کرد: به هر حال وجود اختلاف طبیعی است اما ضروری است که درباره اجرا و تنظیم یک سیاست به یک توافق برسند زیرا فرزین و مدنی‌زاده، دو بال حوزه مالی و پولی کشور هستند و نمی‌توانند با اختلاف ادامه دهند و در نهایت باید با یکدیگر به توافق برسند.

این کارشناس اقتصادی در پایان خاطر نشان کرد: فرزین و مدنی‌زاده باید اختلافات خود را در جلسات شخصی و در حضور کارشناسان حل کنند و باهم‌فکری، یک مدل مشترک طراحی کنند و اختلافات آن‌ها بنیاید به صورتی باشد که در رسانه‌ها بازتاب یابد.

اکنون در بازار جهانی نرخ یک کیلو گوشت مرغ حدود ۱ دلار یا ۱ یورو است اما قیمت همین کالا در کشور ۱۵ تا ۲ دلار است. پس در شرایط کنونی گوشت مرغ گران‌تر از قیمت جهانی به دست ما می‌رسد در حالی که نهادهای توزیع شده به قیمت یارانه‌ای است

آن برآیند قیمت واقعی ساخت در تهران با مصالح استاندارد، متری حدود ۲۰ میلیون تومان ارزیابی می‌شود. تارمائی که تولید ملی افزایش نیابد و ارزش پول ملی حفظ نشود، این مشکلات ادامه خواهد داشت.

گفتنی است، در حالی که بازار مسکن در نزدیک‌سری می‌رود، وضعیت قیمت‌ها در این بازار بسیار تعجب‌آور شده است. این در حالی است که مردم برای ایجاد سرانه خود به تنهایی توانایی ندارند چرا که تورم آنقدر به این بازار هجمه وارد کرده که از توان عموم مردم خارج شده است. دولت هم با طرح‌های خود تاکنون نتوانسته جوابگوی نیاز در این بازار باشد و ضعف عملکردی دولت در این بازار به وضوح نمایان شده است.

میل به شفافیت در ایران پایین است

این کارشناس همچنین عنوان کرد: هزینه حسابرسی برای شرکت‌ها زیر یک درصد کل هزینه‌هاست، بنابراین مانع مالی اصلی وجود ندارد. مشکل اصلی این است که در فرهنگ اجتماعی، سیاسی و اقتصادی ما میل به شفافیت کم است. در ایران و بسیاری از کشورهای خاور میانه، حتی افراد درآمدهای خود را به نزدیک‌ترین اعضای خانواده اعلام نمی‌کنند و فرار مالیاتی به جای صدارش، نوعی زرنگی محسوب می‌شود.

و کیلیان درباره رهاکار رفیع این ضعف، توضیح داد: بانک مرکزی و بیمه مرکزی به دنبال ارائه گزارش‌های تفصیلی تر هستند اما این موضوع نیازمند تصمیم‌گیری در سطح مجلس و دولت است. حاکمیت باید مشخص کند چه درجای از شفافیتی می‌خواهد: از نظر توان فنی، موسسات حسابرسی و حسابداران رسمی قابلیت تهیه گزارش‌های مبتنی بر ریسک را دارند که می‌تواند ارزش و اثربخشی بالاتری داشته باشد. برای تغییر این وضعیت، حاکمیت و قدرت نظارتی مثل قوه قضاییه باید وارد عمل شده و برای شرکت‌هایی که از حسابرسی مطلوب جلوگیری می‌کنند، تنبیهاتی در نظر بگیرد. همچنین قوانین جدیدی باید تصویب شود تا شفافیت مالی ارتقا یابد.

او با اشاره به بازار سرمایه نیز اظهار داشت: در حوزه شرکت‌های بورسی، سازمان بورس باید قدم‌های جدی‌تری بردارد و وزارت اقتصاد و دولت نیز همراهی کنند. متأسفانه دولت‌ها تمایل کمی به گسترش شفافیت مالی دارند اما بدون پذیرش این چالش‌ها، ارتقاء شفافیت ممکن نیست. این کارشناس اقتصادی درنمونه‌ای از نیاز شفافیت در بخش یارانه‌ها اشاره کرد و گفت: مجلس الزام کرد هر سه ماه یک گزارش حسابرسی از نحوه تخصیص هزینه کرد در یارانه‌ها ارائه شود. اکنون یکی از تکنو کرات‌ترین اقتصاددانان، آقای میدری، در رأس وزارت کار قرار دارد و علاقه‌مند است شفافیت بیشتری در مجموعه شستا و سازمان تأمین اجتماعی اعمال شود. این کار، حسابرسی مبتنی بر ریسک است.

خبر اقتصادی

سازمان خصوصی سازی:

۸۴۰۰ میلیارد تومان واگذاری

در نیمه نخست امسال محقق شد

داده‌های منتشره از سوی سازمان خصوصی‌سازی نشان می‌دهد که در نیمه نخست امسال (تا پایان شهریور ۱۴۰۴) ۸ هزار و ۴۸۸ میلیارد و ۱۰۰ میلیون تومان مجموع عملکرد این سازمان در واگذاری دارایی‌های دولتی بوده است. به گزارش ایرنا، از این رقم ۸۴۸۲ میلیارد تومان عملکرد در راستای وا ریز به حساب درآمدهای عمومی، ۸۰۰ میلیارد تومان تکلیف در راستای ردیف در آمدی موضوع واگذاری سهام از طریق مزایده عمومی جهت تسویه بدهی دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و بسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۱۵۰ میلیارد تومان تکلیف در راستای ردیف در آمدی موضوع واگذاری سهام متعلق به وزارت جهاد کشاورزی و همچنین سایر ردیف درآمدهای عمومی بوده است.

سختگوی کمیسیون بهداشت مجلس اعلام کرد:

تعلل بانک مرکزی در تأمین ارز دارو

سختگوی کمیسیون بهداشت و درمان مجلس عنوان کرد: تعلل بانک مرکزی در تأمین ارز دارو به دلیل عدم درک درست نسبت به سلامت کشور است. بانک مرکزی نمی‌داند که این ارز بازارهای دیگری فرقی می‌کند و باید به موقع تخصیص و تأمین شود. اگر به موقع تخصیص و تأمین نشود، داروهای زمستانی به موقع وارد نشود و مثلاً در بهار آنها را وارد کنند. این اقدام برای حوزه سلامت کشور فایده‌ای نخواهد داشت. به گزارش تجارت‌نیوز، سلمان اسحاقی ادامه داد: بانک مرکزی فقط توضیح دهد در ماه‌های اخیر چقدر ارز برای غنای سگ و گربه و مواردی از این دست تخصیص داده و تأمین کرده است؟ مخصوصاً در باره آن قسمت تأمین ارز توضیح دهد.

مدیر عامل توانیر:

واردات برق افزایش می‌یابد

مدیر عامل توانیر از برقراری خط جدید اتصال الکتریکی بین ایران و منستان ظرف ۵ تا ۶ ماه آینده یاد و گفت: این خط منجر به افزایش تبادلات فیما بین خواهد شد. به گزارش ایبنا، مصطفی رحبی‌منه‌دی ضمن ابراز امیدواری درباره برقراری خطار تباطی برق ایران - روسیه، تصریح کرد: به لحاظ تبادل انرژی و برق چون بار و سیمه در مشترک‌کننداریم از طریق کشور آذربایجان باید انجام شود. در حال حاضر مطالعات این کار انجام شده به لحاظ فنی امکان پذیر است. در صورتی که بحث‌های تجاری توسط روسیه و آذربایجان حل و فصل شود این امکان وجود خواهد داشت که ما بتوانیم با کشور روسیه تبادل برقی مستمر داشته باشیم.

سرپرست اسبق سازمان توسعه تجارت عنوان کرد:

سهیم ۲۰۵ درصدی ایران از بازار

۱۰۰۰ میلیاردی منطقه

سرپرست اسبق سازمان توسعه تجارت تأکید کرد که رواج کرات‌های بازرگانی اجارای وجود تنها ۲۲ ریزین بازرگانی در جهان از مهم‌ترین موانع ساختاری هستند که اجازه رشد صادرات غیر نفتی ایران از ۵۰ میلیارد دلار را نمی‌دهند. به گزارش تسنیم، محمدرضا مودودی عنوان کرد: ما باید بازارهای پیرامونی و حتی کشورهای همسایه را بر اساس مزیت‌های صادراتی خود با زیر تعریف کنیم تا بتوانیم کالاهای برای پاسخگویی به نیازهای منطقه تولید کنیم. سهم ما از بازار منطقه در طول این ۱۴ سال، به‌ویژه پس از تحریم‌ها، اساساً همان ۲.۵ درصد با احتی کمتر باقی مانده است. برای مثال، اگر حجم واردات کشورهای همسایه ۱۰۰۰ میلیارد دلار بود، ما تنها ۲۵ میلیارد دلار صادرات به این کشور ها داشتیم و متأسفانه هنوز هم این رقم در همین محدوده قرار دارد و نتوانسته‌سیم سهم خود را حتی به ۴ درصد تقادهیم.

یک مقام صنفی خبر داد:

کاهش ۲۰۵ میلیارد دلاری صادرات

فرآورده‌های نفتی در ۵ ماه نخست سال

سختگوی اتحادیه صادر کنندگان فرآورده‌های نفتی اعلام کرد: میزان صادرات فرآورده‌های نفتی در ۵ ماه نخست پار سال ۱۰ میلیارد دلار با صادرات گاز مایع بوده که امسال به ۷.۵ میلیارد دلار رسیده و نشان دهنده کاهش ۲.۵ میلیارد دلاری صادرات است. به گزارش مهر، حمید حسینی مطرح کرد: پیچ‌بینی می‌شود در پنج‌ماه نخست، سال دو و نیم میلیارد دلار صادرات گاز مایع داشته باشیم زیرا کالایی است که به صورت روتین مورد استفاده قرار می‌گیرد به همین علت همان شش درصدی که صادرات کل کشور کاهش پیدا کرده است، برای ما مهم کاهش صادرات در زمینه فرآورده‌های نفتی وجود داشته است.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس:

نباید به دلیل واردات برنج

تولید داخلی آسیب ببیند

دیگر به مسئولان بانک‌ها نقاده تولید کنندگان برنج داخلی مواجه هستند این در حالی است که بخشی از مصرف سالانه برنج از طریق واردات تأمین می‌شود. احداث آذای خواهد رفت و گویا تجارت‌نیوز، با اشاره به بحث عدم تخصیص ارز واردات برنج، بیان کرد: نباید از ابتنا تاکنون گزارش به تولید داخل آسیب ببیند. نقش مجلس در بانک مرکزی و وزارتخانه‌های ذی‌ربط مربوط است. بنابراین، در بحث واردات، ترنج نباید به دنبال افراط و یا تفریط بود.